

Odpověď na „výzvu“

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2005](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2005](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 19. 8. 2005
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 19. 8. 2005

Odpověď na „výzvu“

Pokud nechceme redukovat význam slova „odpověď“ na slovní formu přijetí nějaké „otázky“ a tak jejího „vyřízení“, bude na místě použití tohoto termínu všude tam, kde jde o reakci na nějaký podnět, která je sama (právě jakožto re-akce) akcí, tedy něčím, co nelze vyložit jako pouhý následek toho, co předcházelo. Začneme-li tedy užívat kontrolovaným způsobem slova „odpověď“ tak, abychom dbali na přesný smysl, musíme si být vědomi toho, že opouštíme tzv. kauzální myšlení. Zatímco pro kauzální myšlení je to, co přichází po nějaké „akci“ (působení) jako následek, přímým pokračováním oné „akce“ (a protože totéž platí o oné „akci“, která je rovněž jen nějakým následkem čehosi předchozího, jde o zpochybnění slova „akce“ samého), slovo „odpověď“ už předem vyhláší, že nepůjde o žádná „následek“ čehokoli předchozího, tedy ani nějaké otázky, nýbrž že jde o samostatnou akci, ovšem re-agující na to, co předcházelo, aniž by to bylo jeho kauzálním následkem. Místo „příčiny a následku“ budeme tedy muset užívat jiných termínů, např. „podnět a odpověď“. Tady je třeba ovšem vyjasnit, že tam, kde podnět chápeme jen objektivovaně, vlastně o žádný „podnět“ nejde, nýbrž jde jen o konstatování nějaké složky okolností. Podnět se stává skutečným podnětem, teprve tam, kde je jako podnět rozpoznán, vnímán, registrován: podnět je vždy podnětem pro něco či lépe pro někoho (i když tím „někým“ nemusí být člověk, ba – jak se pokoušíme jinde ukázat – ani pouze jiná živá bytost). Právě v tomto ohledu se nějaké faktické okolnosti stávají podnětem jakožto výzvou; ale taková výzva nemůže být zaznamenána jinak než na příslušné (lepší nebo horší) odpovědi na ni. Musíme tedy dávat pozor, abych „podnět“ nezbavovali nerozlučné spjatosti se subjektem reagujícím čili odpovídajícím. Jakákoli skutečnost, na kterou nic nereaguje, je vlastně „neskutečná“, protože nevede k žádnému „skutku“ (a sama se žádného nedopouští, jinak by totiž o „reakci“ z druhé strany bylo postaráno). Platí dokonce, že to, nač vůbec žádná jiná „skutečnost“ nereaguje, je vlastně samo neskutečné; skutečnost, která sama na nic nereaguje a na kterou nic jiného rovněž nereaguje, je „neskutečná“, prostě „není“, „neexistuje“, nenáleží do (tohoto) světa. To souvisí s tím, že svět není založen na privátních „skutečnostech“, které „jsou“ jen samy o sobě a pro sebe, nýbrž na jejich vzájemných reakcích.

(Písek, 050819-3.)